

Gestió cultural III (programació cultural)

Codi: 100665

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OT	3	0
2500240 Musicologia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Dafne Muntanyola Saura

Correu electrònic: Dafne.Muntanyola@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Neither highbrows nor lowbrows nor midbrows, but elastic-brows.

George Orwell

L'aproximació sociològica més famosa a la cultura popular occidental és la crítica a la "cultura de masses". Tot i que els conceptes de "societat de masses" i "cultura de masses" venen de més lluny, no prenen la importància cabdal que tenen per a l'anàlisi de la cultura i la societat fins els anys trenta del segle passat. I no es consoliden fins passada la segona Guerra Mundial. Els protagonistes ho són de dues menes ben diferents. En primer lloc, intel·lectuals de l'èlit cultural nord-americana i europea reprenen amb força la crítica, iniciada el segle XIX, que es basa en la percepció d'un món modern que ha diluït les institucions socials secundàries entre la massa de ciutadans individuals i les estructures centralitzades del poder. En segon lloc, membres destacats de l'Escola de Frankfurt, creuen que l'individu, en la "societat de masses", esdevé alienat i isolat, convertint-se en políticament susceptible de ser manipulat pel líder autoritari de torn i culturalment anul·lat per la manipulació de la maquinària de la "indústria cultural". Coincidint amb la consolidació de la societat de consum, el debat s'ha enriquit amb noves aportacions i noves crítiques a partir del referent definit per l'anàlisi de la producció i consum cultural.

L'objectiu general del curs es senzill: definir i comprendre com els termes producció i consum cultural s'empren en contextos quotidians, en els mitjans de comunicació, i també en els entorns literaris i acadèmics. Es tractarà de:

- 1) Adquirir i dominar alguns dels conceptes i teories fonamentals per a l'estudi de la cultura consumida per la majoria, facilitant-ne així l'anàlisi comprensiva.
- 2) Discutir, disseccionar i criticar textos, videos, imatges i altres mitjans de comunicació que parlen dels conceptes centrals del curs sobre pràctiques, gustos i judicis culturals.
- 3) Fer un projecte etnogràfic sobre consum i producció cultural.

Compararem pràctiques i discursos en la cultura actual, i ho farem a partir de l'observació i d'anàlisi de la comunicació real i virtual.

4) Posareu en pràctica dues habilitats metodològiques pròpies de la sociologia: La consolidació d'una bona pregunta teòrica per enfocar una recerca comparativa, més enllà dels prejudicis i del discurs dominant; i el manteniment d'una actitud reflexiva en el moment de l'observació d'un escenari d'acció real.

5) La creació d'una fitxa d'observació i un guió d'entrevista per recollir la informació que necessiteu, analitzar-la i presentar-la de forma atractiva, seleccionant exemples càlids i interessants en el moment de la presentació final.

Competències

Musicologia

- Aplicar estratègies de gestió relacionades amb la programació, la producció i la difusió d'espectacles musicals.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar i contrastar les diferents vies de recepció i consum musicals en la societat i en la cultura de cada època.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Reconèixer el paper de la música a la societat actual, la seva funció en les arts de l'espectacle, la relació amb la cultura audiovisual i amb la tecnologia i la informàtica, i també amb les empreses d'oci i de cultura.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir habilitats per organitzar grups de treball, amb la planificació, el repartiment de tasques i la flexibilitat metodològica adequats.
2. Analitzar un fet d'actualitat relacionant-lo amb els seus antecedents històrics.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
4. Aprofundir en la capacitat de treballar en equips de recerca homogenis o interdisciplinaris.
5. Avaluat el consum musical en la societat contemporània.
6. Desenvolupar habilitats organitzatives per a la transferència de la formació musicològica a l'àmbit de la gestió cultural i de lleure.
7. Desenvolupar habilitats per a la transferència de la formació musicològica a l'àmbit de la gestió cultural i de lleure.
8. Desenvolupar projectes de transferència de coneixements planificats i científicament fonamentats a l'àmbit de la gestió musical.
9. Detectar els camps possibles d'innovació i millora de les propostes de gestió cultural i de lleure.
10. Dur a terme totes les fases d'un projecte de gestió d'espectacles.

11. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
12. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria.
13. Identificar les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
14. Integrar a la praxi laboral el coneixement del paper de la música en la societat de mercat.
15. Integrar la creació i la praxi musicals a les programacions i al màrqueting de l'activitat musical.
16. Localitzar i avaluar el paper de la música en els diferents sectors de les societats contemporànies en funció del moment històric i també de la seva finalitat artística.
17. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
18. Redactar projectes crítics de contingut musicològic, ordenats i planificats de manera eficient.
19. Relacionar els canvis tecnològics i científics de cada època amb la creació i la recepció de la música.
20. Resoldre problemes de manera autònoma.
21. Transferir d'una manera personal i crítica els coneixements adquirits en el camp de la musicologia als àmbits professionals i laborals pertinents.

Continguts

Temes del curs

- 1) El lloc des del qual tractarem la qüestió: La perspectiva sociològica.
- 2) Els conceptes centrals: producció i consum de cultura. Pràctiques i discurs.
- 3) Teoria cultural: cultura de masses i cultura popular.
- 4) Les regles de l'art i la indústria cultural.
- 5) L'estat, el mercat econòmic i el mercat dels béns simbòlics.
- 6) Aproximació comprensiva al consum cultural des d'una sociologia del gust.

PROGRAMACIÓ DE CLASSES

Presentació curs i criteris d'avaluació: Què és la producció i el consum culturals?

Com fer una etnografia de les pràctiques culturals (lectura Panofsky, Becker i Thompson)

Marx (lectura Marx i Malcom Bradbury)

Presentació dels temes de treball i cronograma

Com fer la fixa d'observació i el guió entrevista

Freud (lectura Freud)

Simmel i Veblen (lectura Simmel)

Escola de Frankfurt: Benjamin, Marcuse (lectura Benjamin)

L'elitisme cultural: Eco i Woolf (lectura Eco i Woolf)

La crítica neomarxista: Eagleton, Williams (lectura Williams)

La distinció cultural: Bourdieu, Peterson (lectura Bourdieu)

La crisi de la modernitat: Foucault i Sontag (Lectura Foucault)

Metodologia

Com que es tracta d'una assignatura d'avaluació continuada, cal una assistència constant (mín un 80% de les classes). S'avaluarà la participació regular i activa en les sessions de classe i la feina feta amb les lectures. En relació a aquestes últimes caldrà presentar dues preguntes sobre les lectures a cada sessió de seminari. A més, es potenciarà la participació activa a classe amb entregues parcials per part des i les alumnes que culminarà en un treball en equip.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	30	1,2	1, 2, 3, 4, 6, 11, 12, 13, 16, 19, 20
Seminari de treball de lectures	15	0,6	1, 2, 4, 5, 10, 14, 15, 16, 19, 21
Tipus: Supervisades			
Presentacio oral del treball	1	0,04	7
Tutories	1	0,04	11, 18
Tipus: Autònomes			
Elaboració treball tutoritzat	30	1,2	1, 2, 3, 5, 7, 16, 20
Lectura de textos i ampliació	20	0,8	2, 3, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 19
Organització apunts i material de classe	10	0,4	2, 3, 18
Recerca d'informació	13	0,52	

Avaluació

Com que es tracta d'una assignatura d'avaluació continuada, cal una assistència constant (mín un 80% de les classes). S'avaluarà la participació regular i activa en les sessions de classe i la feina feta amb les lectures. En relació a aquestes últimes caldrà presentar dues preguntes sobre les lectures a cada sessió de seminari. A més, es potenciarà la participació activa a classe amb entregues parcials per part des i les alumnes que culminarà en un treball en equip, a més d'un examen sobre les lectures.

En cas de no poder assistir a les classes per un motiu excepcional (de salut, laboral amb justificant, altres motius personals) cal parlar-ne amb la professora la primera setmana del curs per tal de pactar una avaluació alternativa. Fora d'aquests casos, cal presentar-se a totes les entregues. Si aquestes no es compleixen o no s'arriba a un mínim de 4, l'assignatura es considerarà suspesa. Es considerarà un alumne com a "no avaluable" (antic "no presentat") només en els casos que l'estudiant comunicui a la professora que deixa la classe les dues primeres setmanes de l'assignatura, o bé si s'han complert totes les entregues amb més de 4 menys una.

Al moment de comunicació de les qualificacions dels elements d'avaluació de l'assignatura se'n comunicarà el procediment i terminis de revisió.

* Les preguntes de seminari s'han d'entregar a classe, i les entregues del treball el dia marcat al programa a classe o a la bústia abans de les 6 de la tarda. NO S'ACCEPTERAN ENTREGUES QUE NO SIGUIN EN PAPER, SENSE NOM O FORA DE TERMINI.

* El plagi és un delict i una presa de pèl. Plagiar les idees o les frases d'algú sense citar de forma directa o indirecta comporta SUSPENDRE L'ASSIGNATURA.

* Dediqueu temps i diners a venir a classe. Per tant, l'ús del mobil, de l'ordinador, de la tablet i d'altres dispositius electrònics a l'aula no està permès.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Entrega de preguntes crítiques sobre els textos	30	10	0,4	2, 3, 8, 9, 11, 13, 17, 21
Model de fitxa d'observació i de guió d'entrevista	10	5	0,2	6, 7, 18
Notes de camp individuals	20	12	0,48	2, 3, 11
Presentació oral del treball en grup	15	1	0,04	6, 7, 14, 15, 17, 18, 21
Treball en grup escrit	25	2	0,08	1, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 20

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

1. Becker, H. (1995/2009). El poder de la inercia, *Apuntes de investigación del CEYP*, 15: 99-105.
2. Ariño, A. i Llopis, R. (2015). Participació cultural de la joventut catalana. Generalitat de Catalunya. (Tipologia i Reflexions finals pp. 27-55.)
3. Gramsci, A. (1948/2017) "La formación de los intelectuales" de *Cuadernos de la Cárcel*, 12, traducción Manuel Sacristán en Rendueles, C. (Ed.) *Escritos (Antología)*. Madrid: Alianza.
- Bradbury, M. (2012) *The History Man*. Picador. (fragment de "La crítica de la cultura y de la sociedad").
4. Simmel, G. (1908/2001) *El Individuo y la libertad : ensayos de crítica de la cultura*. Barcelona : Península. (Sociología de la comida i El individuo y la libertad).
5. Eco, Umberto. (1968). Apocalíticos e integrados. Ed. Lumen. (fragments)
- Woolf, V. (October 1932, Unsent) "Letter to the editor of the "New Statesman".
6. **Manifest del futurisme** de Marinetti (1909) <http://www.xtec.cat/~malons22/personal/manifestos.htm>
- Manifest Dada** de Picabia (1920) <http://www.xtec.cat/~malons22/personal/manifestos.htm - dada11>
- Manifest Groc** de Dalí et al.(1928) <http://filcat.uab.cat/gelcc/modern/textos/mod106.pdf>
7. Williams, R.(1958/2008) La cultura es algo ordinario". *A Historia y cultura común. Antología*. Madrid: Los libros de la Catarata.
8. Goffman, E. (1982/1999) "Microsociología e historia"
- Uria, F. A. (1999) "Tatuajes", *Revista Archipélago*, 37: 105-112.
9. Bourdieu, P. (1979/2010) *El sentido social del gusto. Elementos para una sociología de la cultura*. Buenos Aires: SigloXXI. (Consumo cultural)

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- Adorno, T. 1967. La industria cultural y sociedad de masas, Monte Avila, Caracas,
- Baudrillard, J. (1978) Cultura y simulacro, Kairós, Barcelona.
- Barth, F. (1976) Los grupos étnicos y sus fronteras. La organización social de las diferencias culturales, F.C.E., México.
- Bauman, Z. (2002) La cultura como praxis, Paidós, Barcelona.
- Bell, D. (1977) Las contradicciones culturales del capitalismo, Alianza, Madrid.
- Bourdieu, P. (1979). *La distinction*. Seuil, Paris.
- Burke, P. (1991). La cultura popular en la Europa moderna, Alianza, Madrid.
- Becker, H. (2002). "Studying the New Media". *Qualitative Sociology*, 25-3, 337-343.
- Durkheim, E. (1912) *Les formes élémentaire de la vie religieuse*. Paris: PUF.
- Eagleton, T. (2000) *The ideal of culture*. Blackwell Publishing.
- Eco, U. (2006) *Apocalípticos e integrados*, Tusquets, Barcelona.
- Elias, N. (1988) *El proceso de la civilización*, F.C.E., México.
- Foucault, M. (2006) *Historia de la sexualidad*, Siglo XXI, México.
- Freud, S. (1930/2008) El malestar de la civilización. Girona: Accent Editorial.
- Goffman, E. (1988) "La ritualización de la feminidad", en Los momentos y sus hombres. La reinención de la naturaleza, Paidós, Barcelona.
- Haraway, D. (1995) Ciencia, "ciborgs" y mujeres, Cátedra, Madrid.
- Harris, M. (1985) El desarrollo de la teoría antropológica: historias de las teorías de la cultura, Siglo XXI, Madrid.
- Hoggart, R. (1957) *The Uses of Literacy*. New York: Chatto and Windus.
- Horkheimer, M. (1966) La función de las ideologías, Taurus, Madrid.
- Mcluhan, M. (1998) La galaxia Gutemberg: génesis del "Homo Typographicus", Círculo de Lectores, Barcelona.
- Manheim, K. (1987) Ideología y Utopía, F.C.E., México.
- Marcuse, H. (1999) Eros y civilización, ed. Ariel, Barcelona.
- Marx, K., La ideología alemana, Grijalbo.
- Morin, E. (1966). El espíritu del tiempo. Ensayo sobre la Cultura de Masas, Taurus, Madrid.
- Menand, L. (2011) Browbeaten: Dwight Macdonald's war on Midcult. *The New Yorker*, Sept 5 2011.
- Molotch, H. (2002). "Place in Product", *International Journal of Urban and Regional Research*, 26: 665-88.
- Muntanyola, D. (2010). "Danza y cognición: el proceso de creación coreográfica", en J. Noya, M. Pérez y F. del Val (Eds.) *MUSYCA. Música, sociedad y creación artística*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Muntanyola, D. (2012) La decisió artística i les seves condicions de producció: parlant amb un equip de rodatge, *Athenea Digital*, volum 12, num 2, juliol, 89-109.

- Muntanyola-Saura, D. (2017). "El habitus en la danza: las habilidades sociales y artísticas de un ensayo", en Morató y Santana-Acuña. *La nueva sociología de las artes*. Barcelona: Gedisa
- Peterson R. A. and Kern, R. (1996) Changing highbrow taste: from snob to omnivore', *American Sociological Review*, 61, 900-909.
- Savage, M & Silva, E. B. (2013). Field analysis in cultural sociology *Cultural sociology*, 7 (2). 111-126.
- Simmel, G., (1988). *Sobre la aventura. Ensayos filosóficos*, Península, Barcelona.
- Sintas, J.L. and Alavarez, E.G. (2004). Omnivore versus univore consumption and its symbolic properties: evidence from Spaniards performing arts attendance', *Poetics*, 32, 463-484.
- Taylor, C (1996). *Fuentes del yo: la construcción de la identidad moderna*, Paidós, Barcelona.
- Tocqueville A. (2005) *La democracia en América*, F.C.E., México.
- Varela, J. y Alvarez-Uria, F. (2008). *Materiales de sociología del arte*, Siglo XXI, Madrid.
- Veblen, T. (1899) *Teoría de la clase ociosa*. Madrid: Alianza.
- Warde, A. Wright, D. & Gayo-Cal, M. (2007). Understanding Cultural Omnivorousness: Or, the Myth of the Cultural Omnivore, *Cultural Sociology*, July, 1. 2: 143-164.
- Weber, M., *La ética protestante y el espíritu del capitalismo*, (múltiples ediciones).
- Williams, R. (1981) *The sociology of culture*. University of Chicago Press.